

VISIE

EXTRA EDITIE VOOR LEDEN VAN HET ACV

de laagste inkomens vast in een *verroeste* kooi

Klimaat en sociaal
beleid geen
tegenstellingen

Wat als je ziek
wordt tijdens je
verlof

Made in Belgium
Festivalpodia
van Stageco

West-Vlaanderen
ACV voert actie
voor KMO's

Altijd bingo!

– Foto ID / Chris Lippens

Ik schrijf dit stukje op vrijdag 24 juni, in volle voorbereiding van de parlementaire hoorzitting waar ik mag gaan uitleggen wat er rammelt aan de loonnormwet. Ik bereid me daarbij uiteraard ook voor op de voorspelbare vragen en stellingnames van de parlementsleden.

Klassieker in het genre: 'Onze lonen zijn te hoog, we zijn niet concurrentieel.' Alsof lonen het belangrijkste concurrentie-element zijn. Als dat zo was, dan was pakweg Moldavië een economisch paradijs. De actualiteit bewijst net dat energie, maar ook goed opgeleide werknemers en een goede infrastructuur cruciaal zijn. De loonnormwet berekent trouwens enkel hoeveel een werkuur kost, niet hoeveel het opbrengt. Dat is hier gemiddeld nochtans meer dan in onze buurlanden.

Dan is er nog de index. Dat we 'geen loonstijgingen nodig hebben want daarvoor is er

de index'. Men vergeet dan dat die met vertraging komt, voor velen pas een jaar na de prijsstijgingen. De index is een uitstekende buffer, maar dekt niet alle prijsstijgingen. Ook al omdat benzine en diesel uit de index werden gehaald.

De 'naïefste' parlementsleden zullen waarschijnlijk opwerpen dat 'bedrijven het heel moeilijk hebben'. Voor werkgeversorganisaties is het inderdaad nooit het moment voor hogere lonen. Het gaat altijd moeilijk. Alleen moeten ze me dan toch eens uitleggen hoe het komt dat de Nationale Bank moet vaststellen dat Belgische bedrijven historisch hoge winsten boeken, hoger dan in de buurlanden. En waar dat geld naartoe gaat, aangezien de lonen al jaren in een dwangbuis zitten.

Sommige leerling-tovenaars zullen met een andere oplossing komen: 'De lonen moeten niet omhoog, mensen moeten netto meer overhou-

Nieuw Zuid

Vakbonden en bouwvakkers herdenken dodelijke slachtoffers

Op 18 juni herdachten de vakbonden samen met verschillende bouwvakkers de instorting van basisschool Zuidzin in de Antwerpse wijk Nieuw Zuid. Bij de ramp op de bouwterrein van die nog te openen school kwamen vorig jaar vijf arbeiders om het leven, nog eens negen anderen geraakten gewond. Onlangs bleek dat de aannemer al een half jaar lang op de hoogte was van

stabiliteitsproblemen. 'Het systeem van onderaannemers wordt misbruikt voor grotere winstmarges met sociale dumping. Zo is veiligheidscontrole op een werf onmogelijk', aldus Siegrid Peeters van ACV Bouw - Industrie & Energie Antwerpen. De vakbonden en bouwvakkers onthulden witte kruisjes ter plaatse, het stadsbestuur een gedenkplaat.

Koopkracht

80 000 mensen op straat tegen loonnormwet

Op 29 juni organiseerde de Kamercommissie Sociale Zaken een hoorzitting over de huidige loonnormwet. Die moest gehouden worden nadat de vakbonden eerder dit jaar een petitie indienden, die maar liefst 87 390 mensen ondertekenden. De vakbonden vragen dat de verstrengde loonnormwet van de regering-Michel wordt afgevoerd, en dat de Belgische lonen voortaan correct vergeleken worden met die in de

buurlanden. Bovendien ijveren ze voor een opnieuw indicatieve loonmarge in plaats van een ondoorbreekbaar loonplafond. Op maandag 20 juni kwamen zo'n 80 000 Belgen op straat voor eerlijker loon naar werken. Op het einde van dit jaar beginnen de vakbonden en werkgeversorganisaties nieuwe loononderhandelingen, een schijnbaar onmogelijke opdracht binnen het huidige kader.

Indexering

ACV-ledenbijdrage

Om te kunnen blijven opkomen voor veilige werkomstandigheden, een goed loon en behoud van de index, betere uitkeringen en pensioenen, en een leefbare combinatie tussen werk en vrije tijd wordt de ledenbijdrage voor een aantal leden van het ACV vanaf 1 juli geïndexeerd. Daarmee investeert het ACV verder in individuele loopbaanbegeleiding en persoonlijk advies, inclusief

rechtsbijstand, en in een nog betere dienstverlening op afspraak, en op maat via het digitaal loket www.mijnacv.be.

~ Een overzicht van alle bijdragen vind je op www.hetacv.be/lidmaatschap/bijdragen-en-premies.

Kijk op www.acvvoordelen.be voor alle ledenvoordelen.

den.' Wat ze dan waarschijnlijk niet zullen zeggen is hoe we pensioenen, gezondheidszorg, ziekte-uitkeringen en de rest van de sociale zekerheid zullen financieren.

Leden van de meerderheid zullen ongetwijfeld in de verf zetten dat 'de regering al veel doet voor de koopkracht'. Het sociaal tarief, accijnsverlaging, premies ... Dat is waar, de regering doet al veel. Maar daar gaat het natuurlijk niet over. De vraag is wat de goed boerende bedrijven gaan doen. De regering - de belastingbetaler dus - is geen derdebetaler voor de bedrijven.

Ik ben benieuwd welke vakjes van deze bingo ik niet zal moeten aankruisen tijdens de hoorzitting. U kunt trouwens zelf ook meedoen, gewoon de hoorzitting herbekijken op www.dekamer.be. Altijd bingo! ■

Marc Leemans, Voorzitter ACV

Redactieadres Visie, PB 20, 1031 Brussel - e-mail: info@visieredactie.be - Lezersbrieven lezers@visieredactie.be - Abonnementen jennifer.lavers@acv-csc.be - 02 244 32 81 - Verantwoordelijke uitgever Mathieu Verjans - Redactie Simon Bellens, Jelle De Bock, Nils De Neubourg, Dominic Zehnder, Lieven Bax, Tinne Van Woensel, Rooni Theeboom, David Vanbellinghen, Rachel Michel - Hoofdredactie An-Sofie Bessemans en Wim Troch - Vormgeving Gevaert Graphics - Druk Coldset Printing Partners - Visie verschijnt tweewekelijks en is inbegrepen in het lidmaatschap van ACV bouw - industrie & energie, ACV-CSC METEA, ACV-Transcom en ACV Voeding en Diensten

150 000 mensen liepen verhoogde tegemoetkoming mis

De hulpvaardige staat die bijspringt in moeilijke tijden? Toch als je de wegen kent, want veel meer mensen dan tot nu werd aangenomen lopen tegemoetkomingen en toelages mis. Bureaucratische procedures zijn een grote drempel. 'Spreek als overheid zelf mensen aan die recht hebben op een toelage.'

→ Tekst Nils De Neubourg

→ Foto ID / Lieven Van Assche

De hoge cijfers voor de misgelopen tegemoetkomingen en uitkeringen verbaasden ons', zegt Julie Janssens, expert aan de Universiteit Antwerpen (UA). Samen met collega-onderzoekers voerde zij een vernieuwend onderzoek uit naar de zogenoemde *non-take-up*, ofte het niet ontvangen van sociale rechten. 'Enkele honderdduizenden mensen hadden in 2019 recht op een uitkering, maar kregen die om een of andere reden niet. In het verleden waren er al wel schattingen van die cijfers, maar waren er twijfels door een gebrek aan preciezere gegevens.' Nu is er voor het eerst een duidelijk beeld op basis van doorgedreven onderzoek. 'Als we kijken naar de verhoogde tegemoetkoming liepen in 2019 zo'n 150 000 mensen die mis. En wellicht ligt het werkelijke aantal nog hoger.' Dat berekende Tim Goedemé, coördinator van het project. Die tegemoetkoming is een regeling waarbij personen met een laag inkomen in aanmerking komen voor financiële voordelen, en bijvoorbeeld minder betalen voor gezondheidszorg. 'Terwijl dat een breed bekend systeem is,

zien we toch in onze steekproef dat bij de bevolking op actieve leeftijd slechts 50 tot 60 procent van de rechthebbenden er ook werkelijk gebruik van maakt. Bij 65-plussers ligt de opname wel iets hoger.'

Actief aanspreken

Soortgelijke conclusies trokken de onderzoekers bij andere toelages, zoals het verwarmingsfonds of de inkomensgarantie voor ouderen. 'Over die laatste zijn er al heel veel acties geweest om het niet-gebruik terug te dringen. Toch zien we ook daar dat ongeveer twee op de drie mensen uit onze steekproef er geen gebruik van maken, hoewel zij er wellicht wel recht op hebben.'

Slechts 50 tot 60 procent van de rechthebbenden maakt gebruik van de verhoogde tegemoetkoming

Vooraf gebrekkige informatie en lastige procedures blijken een grote drempel. 'Dat zagen we bijvoorbeeld bij het leefloon', verduidelijkt Janssens. 'Mensen moeten veel moeite doen om erachter te komen wat een leefloon is, hoe het werkt en of ze er recht op hebben. Ook de procedures zijn een grote hindernis. Het kost heel wat moeite om je door de aanvraag te worstelen, om de opgevraagde documenten in orde te brengen of om bij specifieke diensten afspraken te maken.' De procedure kent zo heel wat fysieke en administratieve moeilijkheden. De overheid zou ook zelf contact kunnen opnemen met mensen die recht hebben op een tegemoetkoming en hen daarover informeren, bevelen de onderzoekers aan. Dat zou een opmerkelijk effect kunnen hebben op de opname van de sociale rechten. Goedemé: 'Op basis van administratieve gegevens in bestaande databanken kun je al heel wat mensen selecteren die allicht recht hebben op een tegemoetkoming of uitkering. Die kun je actief aanspreken. Dat gebeurt nu bijvoorbeeld al

Veerle Van Vynckt
is hoofd maatschappelijke dienst OCMW Brugge

‘Geen wonder dat mensen rechten mislopen’

‘Je moet bijna jurist zijn en het hele socialezekerheidsrecht kennen om te weten waarop je nu juist recht hebt. Hoewel wij er bij het OCMW dagelijks mee bezig zijn, ontdekken wij zelfs af en toe nog nieuwe zaken. Met zo'n kluwen van regels voor tegemoetkomingen is het geen wonder dat mensen die andere zorgen hebben toegelages mislopen. Soms verbaast het ons wanneer de administratie nog niet rond is voor bijvoorbeeld een verhoogde tegemoetkoming of sociaal tarief voor energie, terwijl een client dat duidelijk nodig heeft. In andere procedures zie je ook dat er al heel wat gegevens opgevraagd worden die de overheid eigenlijk al kent of zaken die bij de aanvraag nog niet relevant zijn.’

voor de verhoogde tegemoetkoming en de inkomensgarantie voor ouderen, maar je zou dat nog verder kunnen uitbreiden.’

Misbruik

Momenteel zijn de vele regels complex, vaak om misbruik tegen te gaan. ‘Maar je kunt die logica ook omdraaien: maak een eenvoudig systeem op maat van automatische toekenning. Door op basis van databanken te bepalen of iemand gerechtigd is voor een uitkering of tegemoetkoming ga je meteen ook misbruik tegen’, verduidelijkt Goedemé. Daarvoor is dan wel een verbeterde uitwisseling tussen de vele administraties in ons land nodig. ‘En we hebben daarnaast eigenlijk ook een vermogenskadaster nodig. Sommige rechten hangen namelijk ook af van hoeveel spaargeld je hebt. Dat weet de overheid nu helemaal niet.’ ■

Mensen van werkloosheidsuitkeringen uitsluiten om hen naar werk te leiden is een gedachte die nog altijd bijval vindt. Uit onderzoek van de UGent en de UCLouvain blijkt nochtans dat jongeren het recht op inschakelingsuitkeringen afnemen niet het gewenste resultaat oplevert. Integendeel: jonge mensen komen in armoede terecht en verdwijnen volledig van de radar van de arbeidsbemiddelingsdiensten. En dat in tijden van krapte op de arbeidsmarkt.

– Tekst An-Sofie Bessemans

Onderzoek bevestigt: uitkering afnemen helpt jongeren niet aan werk

Eind 2014 besliste de regering-Michel dat vanaf 2015 jongeren ouder dan 25 jaar niet meer kunnen rekenen op een inschakelingsuitkering wanneer ze één jaar na afstuderen werkloos zijn. Vanaf september 2015 ontzegde de overheid ook inschakelingsuitkeringen aan jongeren onder de 21 jaar die geen diploma van het zesde middelbaar behaalden. Allemaal onder het mom van jongeren te prikkelen om sneller een baan te vinden en te aanvaarden, en om kortgeschoolden aan te zetten om de schoolbanken niet voortijdig vaarwel te zeggen. De effecten van de maatregelen zijn ontvankelijk, zo blijkt uit onderzoek dat in *Gentse Economische Inzichten* verscheen.

‘Voor kortgeschoolde jongeren zonder diploma middelbaar onderwijs mist de hervorming haar doel volledig. De afschaffing van het recht op uitkering heeft voor de doelgroep geen enkel statistisch significant effect op de tewerkstellingskans, op diplomaverwerving of op vroegtijdig schoolverlaten’, klinkt het.

De jongeren- en de werkzoekendenwerking van het ACV waarschuwen de opeenvolgende ministers al eerder voor de gevolgen. ‘Het recht op een uitkering is gekoppeld aan plichten’, vertelt Karim Dibas. ‘Zo help je

jongeren op het goede spoor naar de arbeidsbemiddelaars van de VDAB en Actiris, waar ze met begeleiding, een opleiding of stage op de werkvloer klaargestoomd worden voor de arbeidsmarkt. Als er geen uitkering tegenoverstaat, schrijven jongeren zich vaker niet in bij de arbeidsbemiddeling en verdwijnen ze van de radar of dreigen ze in het informele circuit te raken.’ Nelis Jaspers van Jong ACV beaamt: ‘9,3 procent van de Belgische jongeren had in 2019 geen werk, en volgde geen stage of opleiding. Het Steunpunt Werk berekende al in 2016 dat het om zo'n 69 500 jongeren gaat.’

‘Nu de arbeidsmarkt schreeuwt om meer handen, geeft de overheid na deze besparing geld uit aan private partners die alsnog die jongeren moeten proberen te bereiken’, klaagt Dibas aan. ‘In plaats van jongeren meteen te ondersteunen en de beschikbare hefboomen in te zetten die hen écht de kans geven om competenties en ervaring te verwerven.’

Een ACV-delegatie bezocht enkele weken geleden nog het kabinet van minister van Economie en Werk Dermagne (PS) om die zorgen op tafel te leggen. De minister erkende de problematiek en deed net als Groen-Ecolo een aanzet om de regelgeving te versoepelen, maar de regeringspartners steunden het wetsvoorstel niet. ■

'Werknemers mogen niet a worden wanneer ze opslag

Bruto opslag bij lagere lonen leidt hoe langer hoe minder tot een hoger inkomen, want door de promotieval verdampt elke opslag als sneeuw voor de zon. Dat is de conclusie van nieuwe berekeningen van fiscaal expert van het ACV Erik Van Laecke. 'Zeker bij de lagere lonen is er dringend bijsturing nodig. Bij sommigen resulteert een bruto opslag van 100 euro slechts in 10 euro extra inkomen.'

– Tekst **Dominic Zehnder**

De politiek probeert al jaren om werken meer te laten renderen. Daarbij werd gekeken om de laagste lonen op te trekken. 'Maar bij alle maatregelen die de federale regering en de gewest- of gemeenschapsregeringen tot op heden genomen hebben om de laagste inkomens iets meer te geven, wordt dat voordeel te snel afgebouwd voor de inkomens die daar juist boven liggen', legt Erik Van Laecke uit.

Promotieval

Het resultaat van die bizarre situatie is de promotieval: wie opslag krijgt van zijn baas ziet daarvan amper iets terug op zijn bankrekening. 'Voor alleenstaanden zonder kinderen is de promotieval de voorbije jaren zelfs nog erger geworden. In 2014 hield een alleenwonende werknemer met een bruto maandloon van 2 000 euro 30,31 procent over van een loonsverhoging. Vandaag is dat in Vlaanderen nog maar 20,55 procent. Dat komt onder andere door de recente invoering van de Vlaamse jobbonus voor lagere lonen.'

Wanneer je vertrekt van het volledige bedrag dat de werkgever betaalt, de totale loonkosten dus, ziet het beeld er nog somberder uit. Een alleenstaande ouder met twee kinderen van 10 en 13

jaar houdt dan in Vlaanderen nog slechts 9,94 procent over van de totale loonkostenverhoging.

De verklaring daarvoor moet volgens de fiscaal expert vooral gezocht worden bij de verschillende maatregelen die de regeringen in ons land in het leven geroepen hebben voor lagere inkomens, zoals de federale werkbonus, de Vlaamse jobbonus, de RSZ-kortingen op de werkgeversbijdrage en de fiscale korting voor alleenstaande ouders. Die worden al te snel afge-

Een alleenwonende werknemer met een brutoloon van 2 000 euro houdt in Vlaanderen nog maar 20,55 procent over van een loonsverhoging

– **ERIK VAN LAECKE**

bouwd naarmate het inkomen stijgt, in het bijzonder bij loonsverhogingen.

Erik Van Laecke voegt eraan toe dat naast het pure loon ook gekeken moet worden naar diverse sociale voordelen,

zoals het aanvullend groeipakket, studietoelagen en het sociaal energietarief, die bij een loonsverhoging eveneens dreigen weg te vallen.

Steile afbouw

'De terechte aandacht voor de werknemers met de laagste lonen mag er niet toe leiden dat ze worden opgesloten in een kooi van selectieve voordelen die al te snel worden afgebouwd wanneer ze wat meer gaan verdienen. Daarom moet de regering dringend werk maken van een hervorming die gericht de belastingen op loonsverhogingen verlaagt voor de grote groep van mensen met een laag tot middellaag loon', meent Koen Meesters, nationaal secretaris van het ACV. 'Zo word je als werknemer niet afgestraft wanneer je opslag krijgt.'

afgestraft krijgen'

Terwijl gewone werknemers tot 90 procent van hun opslag moeten afgeven worden er op andere inkomsten geen of weinig lasten geheven

- KOEN MEESTERS

'Om die hervormingen te bekostigen moet gekeken worden naar inkomsten die nog steeds onderbelast worden. Terwijl gewone werknemers tot 90 procent van hun opslag afgeroomd zien, merken we dat er op andere inkomsten – zoals meerwaarden op aandelen of huurinkomsten – geen of weinig lasten geheven worden. Dat is iets wat we in de komende fiscale hervorming die federaal minister van Financiën Vincent Van Peteghem (CD&V) aangekondigd heeft, graag zouden terugzien.' ■

Alle genomen maatregelen om de laagste lonen op te trekken worden te snel afgebouwd wanneer je brutoloon stijgt

- KOEN MEESTERS

Koen Meesters

© THOMAS GELENS

Erik Van Laecke

© JENS VAN HEUVERSWIJN

ZIEKTE VAKANTIEDAGEN

Wat als ik ziek word tijdens mijn verlof?

Doemdenkers hebben het zich vast al voorgesteld: na maanden zwoegen en plichtsgetrouwe arbeid heeft een of ander naar virus je te pakken op je eerste vakantiedag. Koorts, bedlegerigheid, doffe ellende ... dit is toch geen welverdiend verlof? Wat moet er nu gebeuren met jouw opgenomen vakantiedagen?

De huidige regelgeving biedt in het voorgaande scenario helaas weinig soelaas. Als je ziek wordt tijdens je vakantiedagen, zal dat de vakantiedagen niet opschorten, je kunt ze niet terugkrijgen. 'Enkel wanneer je vrijwillig met je werkgever overeenkomt om de vakantiedagen over te dragen, is dat mogelijk', zegt Nathalie Diesbecq, expert arbeidsrecht bij het ACV. 'Maar laten we eerlijk zijn, tenzij het gaat om een zwaar ongeval of een ernstige ziekenhuisopname, zal dat wellicht niet lukken.'

Anders is het wanneer de ziekte net voor het geplande verlof inslaat en ermee overlapt. 'De regel is dat de eerste schorsing telt. Dus wie ziek wordt voor zijn of haar vakantie, kan in principe die vakantiedagen annuleren, weliswaar mits een doktersattest. Tenzij je de pech hebt dat de ziekte net in een collectieve sluiting valt, dan zul je de dagen niet kunnen recupereren.'

De concrete afhandeling hangt vandaag dus vooral af van het (on)geluk dat je hebt en van de goede wil van je werkgever. Daar komt, onder impuls van de Europese Commissie, binnenkort verandering in. 'De Europese Arbeidstijdenrichtlijn garandeert een recht op vier weken vakantie, niet minder, maar ook niet meer. Die gegarandeerde vakantiedagen mogen niet door ziekte in het water vallen. Als je in die periode ziek wordt, moet je jouw vakantiedagen wél kunnen overdragen, zo wil Europa.'

Die richtlijn dateert al van 2003, maar voorlopig bleef het wachten op de omzetting in nationale wetgeving. 'Daarvoor heeft de Europese Commissie België nu op de vingers getikt.' Recent bezorgden de sociale partners daarom een gezamenlijk advies aan de regering, die op basis daarvan tot de omzetting moet overgaan. Vanaf 2024 verwacht Diesbecq dat ziekte niets meer van je gegarandeerde vier vakantieweken kan afknabbelen.

Vacatures

ACV zoekt:

- Administratieve medewerker ledenadministratie - Geel
- Consulanten dienstverlening - diverse locaties Oost-Vlaanderen
- Assistent-vakbondsverantwoordelijke - Antwerpen
- Vakbondsverantwoordelijke lokale en regionale besturen - Kortrijk

~ www.hetacv.be/jobs

Made in. **Belgium**

Festival- podia van Stageco

Ze daveren onder tonnen muzikaal feestgedruis. Wie ooit naar Rock Werchter, Pukkelpop, of The Rolling Stones is geweest, weet dat de podia waarop dat moois te zien is wel wat rock 'n roll kunnen verdragen. 'Het eindresultaat brengt mensen samen', vertelt podiumbouwer Mieke De Cat. 'Muziek verbindt.'

– Tekst **Simon Bellens**

– Foto's **Wouter Van Vooren**

FEITEN

Wanneer geboren Werchternaar Hedwig De Meyer eind jaren zeventig een podium zoekt voor zijn alsmaar grotere lokale festivalletje, besluit hij dat bij gebrek aan overtuigend aanbod maar zelf te bouwen. Samen groeiend met **Rock Werchter** leiden die bouwkunsten in **1985** tot de oprichting van Stageco. Ook in het buitenland snakken ze op dat moment naar vernieuwende podiumstructuren, en als podiumbouwer voor tours van onder meer Pink Floyd krijgt Stageco, met hoofdkantoor in **Tildonk**, wereldwijd een voet aan de grond. Gedenkwaardig is de 'Klauw' voor de **U2 360° Tour** in 2009, een gigantische 'spin' middenin het publiek en destijds het grootste podium ooit gebouwd. Vandaag bouwen **126 werknemers**, elke festivalzomer aangevuld met honderden paren extra helpende handen, nog veel meer stalen constructies zoals tijdelijke bruggen. Na twee moeilijke coronajaren belooft dat voor de **Roaring Twenties**.

MIEKE DE CAT (48)
podiumbouwer

'Dit podium moet vanavond nog op de boot naar Ierland voor een concert van Elton John, dus we moeten flink *doordoen*. Na enkele zomers vakantiewerk ben ik hier in 1998 vast begonnen. Sindsdien is de sector enorm geprofessionaliseerd en werken we op alsmaar grotere schaal. Het is minder zelf tillen en meer *kraanwerk*. Als je meegaat op de tournee van een band, zoals ik bij Metallica deed in 2019, moet het heel snel gaan, maar de mensen met wie je tijdens die maanden steeds aan één doel werkt, worden wel een soort familie.'

JEAN-PAUL DEMEYER (58)
verantwoordelijke rigging

'Vanaf begin mei tot eind september is het ene podium nog niet afgebroken, of het moet al ergens anders zijn. Hier in het magazijn zorgen wij voor het onderhoud van alle materialen, de pinnen, de hijskabels ... alles wat het podium ineen houdt. Twee jaar lang heeft alles stilgelegen en nu wil iedereen een festival, het is nog hectischer dan anders. Maar ook in de winter zitten we niet stil, dan werken we aan modeshows of een groot nieuw festival in Saoedi-Arabië.'

1. MUZIEK STIKSTOF DOOR HET GROOTSTADSMOERAS

De Brusselse hiphophelden van STIKSTOF zijn na een carrière van meer dan 10 jaar een vaste waarde geworden in de Belgische muziekwereld. Zwangere Guy, Jazz en Astrofisiks presenteren op hun vijfde langspeler hun haat-liefdeverhouding met onze hoofdstad. De titel *Moeras* verwijst naar het moeras waarop Brussel oorspronkelijk gebouwd werd. Het titelnummer neemt de luisteraar mee op een sombere tocht door de verschillende wijken van de stad. Brussel staat volgens STIKSTOF na een decennium nog steeds in brand, waarnaar de archiefphoto uit 1944 op de platenhoes knipoogt.

~ Nu beschikbaar op cd, vinyl en op alle streamingdiensten.

2. BOEK

Vorbij het kookpunt

Ben je nog op zoek naar wat prikkelende lectuur voor je strandvakantie? Met *Dansen op een ziedende vulkaan* brengt Dominique Willaert een boeiend essay over het groeiende onbehagen over onze bedreigde democratische grondrechten en universele mensenrechten. Hij onderzoekt hoe onze samenleving tot het huidige kookpunt van fake news, kliklijnen voor linkse leerkrachten en antidemocratische bewegingen is kunnen komen en hoe we het tij nog kunnen keren.

~ Dominique Willaert, Epo, 224 p.

3. VAKANTIETIP LEKKER BUITEN

Natuurpret op kindermaat

Met de zomervakantie in het verschiet zijn veel ouders op zoek naar leuke uitstapen voor het hele gezin. Daarbij blijft ravotten in de natuur een topfavoriet. Maar in heel wat natuurgebieden mag je niet van de gebaande paden af. In *Lekker buiten, de gids voor echte ravotters* lees je waar je in Vlaanderen nog echt de natuur kunt intrekken. Daarnaast leer je welke planten en dieren je er kunt tegengekomen en vind je heel wat tips voor een geslaagde uitstap. Daarmee wil Natuurpunt de natuurgebieden in de omgeving in de kijker zetten, zelfs voor kinderen die niet van wandelen houden.

~ Koen Kohlbacher en Floortje Vantomme, Houtekiet, 239 p.

Breintrein

		3	9	5		7		
						3	1	2
					1		9	
	3					1		
		8			6		5	9
4	6	7						
	2					5	3	
		9			8		2	
				1				7

FEIT OF
FABEL?

Het overheidsapparaat laat de begroting ontsporen

NIET
WAAR!

België geeft dan wel 0,4 procent van het bruto binnenlands product (bbp) meer uit aan de overheid dan zijn buurlanden, het grootste verschil zit in de loonsubsidies aan werkgevers.

Uit cijfers van de Nationale Bank blijkt dat België in 2019 met 52,1 procent van het bbp de op twee na hoogste overheidsuitgaven van alle eurolanden had, hoger dan het gemiddelde van 47 procent. Vaak wordt daarvoor gewezen naar het dure overheidsapparaat. 'We geven 0,4 procent meer uit aan ons overheidsapparaat, maar het zijn vooral andere uitgavenposten die onze overheidsuitgaven zoveel hoger maken', zegt Matthias Somers van Denktank Minerva.

'De hogere kosten van het overheidsapparaat komen deels door de regionalisering van heel wat bevoegdheden. Waar je elders één administratie hebt voor een bepaalde bevoegdheid, zijn dat er bij ons vaak drie of

vier, zoals bij de kinderbijslag. En hoewel er duchtig gesnoeid is in het aantal ambtenaren, heeft dat de kostprijs niet doen dalen. Want het werk moet nog steeds gebeuren, dus huurt de overheid vaak duurdere consultants in uit de privésector om het werk te doen dat de administratie vroeger zelf deed. Het eindresultaat is een verlies aan expertise zonder dat het een besparing oplevert', legt Somers uit.

Volgens critici doet de sociale zekerheid de begroting steevast in het rood duiken. Hoewel gezondheidszorg en uitkeringen een grote hap uit het budget nemen, blijkt uit de cijfers van 2019 dat we daaraan niet meer uitgeven dan onze buurlanden. Meer nog, de totale uitgaven voor de sociale zekerheid liggen

bij ons 0,3 procent lager dan in onze buurlanden.

De studie van de Nationale Bank vestigt evenwel de aandacht op de categorie 'economische zaken' die in verhouding veel budget opsoupeert. 'Het grootste verschil zit in de loonsubsidies: die kosten ons 2,2 procent van het bbp meer dan onze bureaus. Voor elke euro die Duitsland aan loonsubsidies besteedt, geven wij 60 euro uit. In totaal gaat het om ongeveer 10 miljard euro belastinggeld. Dáár zit het grote verschil', besluit Somers. 'Maar omdat bedrijven die loonsubsidies als een verworven recht zien, ligt het heel moeilijk om die af te schaffen.' ■

Kris Van Eyck,
expert welzijn
op het werk ACV

Wat zijn mijn rechten bij warme temperaturen?

Met de intrede van de zomer klimt het kwik weer gevoelig de hoogte in. Om bij hoge temperaturen het welzijn op het werk te garanderen, moet je werkgever vooraf in overleg een plan met maatregelen opmaken dat bij het overschrijden van een bepaalde temperatuur onmiddellijk toegepast wordt. Die temperatuur hangt af van de fysieke inspanning die je moet leveren. Dat kan gaan van licht werk zoals bureauwerk, tot zeer zwaar werk zoals grondwerken.

Hoe zwaarder het werk, hoe lager de drempelwaarde waarbij maatregelen genomen moeten worden. Mogelijke maatregelen zijn onder andere hoofddeksels en zonneschermen voor wie aan rechtstreekse zonnestraling wordt blootgesteld, gratis verfrissende drank, extra ventilatie, aangepaste werkkledij, een aangepaste werkorganisatie met een ander werkrooster, extra rustpauzes of het uitstellen van het zwaarste werk.

Belangrijk daarbij is dat de temperatuur niet met een gewone thermometer genomen mag worden, maar met een zogenaemde 'vochtige globethermometer'. Deze thermometer houdt ook rekening met de luchtvochtigheid, de windsnelheid en met de rechtstreekse stralingstemperatuur door de zon of door machines of voorwerpen in de omgeving. Het resultaat verschilt van de temperatuur die met een gewone thermometer vastgesteld wordt. ■

IN HUN BOEK 'WAAROM GELE HESJES NIET MET EEN BAKFIETS RIJDEN' DOEN ADELINE OTTO EN WIM VAN LANCKER AANBEVELINGEN VOOR EEN EFFECTIEF KLIMAATBELEID. SOCIALE ONGELIJKHEID WEGWERKEN STAAT DAARBIJ VOOROP.

Steun voor elektrische auto's toont samenleving met twee snelhe

– Tekst Wim Troch – Foto's Guy Puttemans en Wouter Van Vooren

Adeline Otto

onderzoeker KU Leuven

'Het gaat soms over schijnbaar triviale zaken, zoals vlees eten of niet, maar voor sommige sociale klassen is dat wel een statuskwestie.'

Wim Van Lancker

professor sociaal werk en sociaal beleid KU Leuven

'Bij gelehesjesprotesten zagen we vaak anti-overheidsleuzen. Ze hebben het gevoel dat ze over het hoofd worden gezien.'

den

Sinds 2018 staan gele hesjes synoniem met protesten tegen dure brandstofprijzen en stijgende kosten van het levensonderhoud. Ze worden gezien als de tegenpool van de klimaatspijbelars en ecologisch bewuste bakfietsers uit de middenklasse. Maar voor een effectief klimaatbeleid moeten volgens Adeline Otto en Wim Van Lancker de bezorgdheden van beide groepen samengebracht worden.

Bakfietsers zijn bang voor het einde van de wereld, gele hesjes voor het einde van de maand, luidt de boutade. Zit daar een grond van waarheid in?

OTTO ~ 'De gele hesjes en de bakfietsers leven in twee aparte werelden. Er is een verschil in inkomen, en dus ook in waar men mee bezig is. Gele hesjes zijn vooral bezig met de kosten voor hun woning, energie, transport en eten. Voor hoger opgeleide bakfietsers ligt dat anders. Hun basisbehoeften worden makkelijk vervuld.'

VAN LANCKER ~ 'Je mag niet alleen naar het inkomen kijken. Gele hesjes leven in een totaal andere wereld dan de bakfietsers. Ze hebben andere netwerken en levenspatronen, ze hebben andere gewoontes en een andere cultuur. Politici moeten rekening houden met de verschillende omstandigheden waarin mensen leven.'

Gele hesjes voelen zich vaak niet gehoord.

VAN LANCKER ~ 'Iedere stem telt, maar blijkbaar weegt niet elke stem even zwaar. Subsidies en ondersteuning houden onvoldoende rekening met de verschillen in leefwereld en noden. Wie het financieel moeilijk heeft, ligt niet wakker van een warmtepomp waarvoor hij achteraf eventueel een premie kan krijgen. Hij wil vlot en betaalbaar op zijn werk geraken. Steunmaatregelen voor elektrische auto's – die op dit moment alleen de hogere middenklasse kan betalen – tonen dat we in een samenleving met twee snelheden leven.'

Nochtans zijn ecologische maatregelen op termijn vaak voordeliger.

OTTO ~ 'Aan argumenten op lange termijn hebben mensen met een lager inkomen niets,

hun noden manifesteren zich nu. Onderzoeken leren dat mensen hun gedrag wel kunnen en willen aanpassen, maar voor gezinnen met een laag inkomen lukt dat veel gemakkelijker als het rendement snel zichtbaar is.'

Ecologisch en duurzaam is vaak een verhaal van minder.

VAN LANCKER ~ 'De perceptie dat dingen worden afgepakt, bestaat zeker, en populistische spelen daarop in. De problemen worden geïndividualiseerd. *Jij mag niet meer vliegen, jij mag geen vlees meer eten.* Maar we moeten het naar een structureel niveau brengen. Systemen van goed gedrag belonen en slecht gedrag bestraffen kunnen werken, zolang je mensen effectief een reële keuze laat. Alleen zo zul je een draagvlak creëren.'

Hoe moeten politici het klimaatprobleem dan aanpakken?

VAN LANCKER ~ 'Om dat draagvlak te creëren, is een gedeeld verhaal nodig. Drie principes staan voorop. Ten eerste: de vervuiler betaalt. Schadelijk gedrag moet ontmoedigd worden, goede alternatieven gepromoot. Met andere woorden: als je een vliegtuigreis wilt of moet maken, doe dat dan, maar betaal voor de ecologische schade.'

'Ten tweede is er het sociale aspect. Maak dat de lage inkomens beter ondersteund worden. Met gerichte premies en kostencompenserende maatregelen, maar zet ook in op inkomensbescherming.'

'Ten derde moet klimaatbeleid en sociaal beleid geïntegreerd worden. Bij de sociale huisvesting is een inhaalbeweging voor isolatie nodig, en er kan bijvoorbeeld ook ingezet worden op circulaire economie. Die biedt trouwens banen voor kortgeschoolden.'

Zal de klimaattransitie banen kosten?

OTTO ~ 'Ja, er zullen bepaalde banen in bepaalde sectoren verloren gaan, maar als we talmen tot we met de rug tegen de muur staan, zal de klap veel harder zijn. We moeten nu beginnen met mensen om te scholen naar profielen voor de duurzame economie, die volgens onderzoek ook veel nieuw werk zal creëren. Ook voor kwetsbaardere profielen.' ■

VROUWENSPOORT

Reclameinkomsten stijgen, lonen niet

© ID / RHODE VAN ELSSEN

Veel vrouwelijke profsporters verdienen slechts tussen de 500 en 1 600 euro netto bij hun club, zo meldt United Athletes, dat opkomt voor de belangen van de professionele sportbeoefenaars. 'Zelfs bij het nationale basketbalteam Belgian Cats en de nationale volleybalploeg Yellow Tigers spelen vrouwen voor een heel laag loon', klinkt het bij

nationaal sectorverantwoordelijke Marc Leroy.

Nochtans is de aandacht voor de vrouwensport enorm toegenomen, bij het voetbal zijn de kijkcijfers voor de vrouwencompetitie hoger dan de kijkcijfers voor de mannen in 1B. 'Dat maakt ook dat

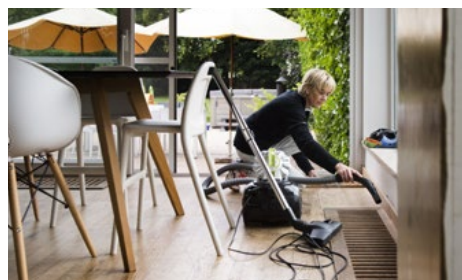
de reclame-inkomsten stijgen', zegt Leroy. 'Alleen is dat niet aan de lonen van de sporters te zien.' Een bijkomend oud zeer is volgens Leroy dat niet alle contracten koosjer zijn. 'Veel contracten bevatten fouten, zoals een loon onder het wettelijke minimum. De dames staan onder veel druk van hun omgeving of willen zelf zo graag doorbreken dat eerlijke vergoedingen of andere voorwaarden naar het achterplan verdwijnen.'

Een professionalisering op het niveau van de clubs is ook dringend nodig, meent Leroy. 'Het kan niet zijn dat voetbalsters op een minderwaardiger veld moeten spelen dan hun mannelijke collega's. Verder zijn onderhandelingen met het kabinet van de minister van Werk Pierre-Yves Dermagne (PS) en Sociale Zaken Frank Vandenbroucke (Vooruit) rond het vakantiegeld voor sportbeoefenaars nog altijd lopende. ■

Eindelijk akkoord dienstencheques

Het akkoord voor de dienstenchequesector dat eerder deze maand onderhandeld werd, is goedgekeurd. De tegemoetkoming van de verplaatsingen in dienstverband wordt opgetrokken naar 28 eurocent per kilometer, een verdubbeling. Wie die verplaatsingen met de fiets maakt, krijgt 25 eurocent per kilometer, het maximaal fiscaal toelaatbare. De tegemoetkoming voor het woon-werkverkeer bedraagt voortaan 90 procent van de tarieven van het sociale abonnement. Verder is de voorwaarde om de eindejaarspremie te ontvangen verkort naar 30 werkdagen.

In het akkoord is er ook in een loonsverhoging voorzien van 0,4 procent, de marge die door de overheid is opgelegd. ACV Voeding en Diensten is blij met de verbetering, al stopt het hier niet, aldus Kris Vanautgaerden, nationaal secretaris van de dienstenchequesector. 'Op termijn moeten we gaan naar een verhoging van een euro per uur. En er zijn nog een aantal zaken waarover we een akkoord willen, zoals het medisch toezicht. De baan van huishoudhulp is op middellange en lange termijn fysiek heel belastend. Daarom moeten huishoudhulpen

© ID / FRED DEBROCK

jaarlijks op medische controle kunnen gaan. Zodat we die problemen preventief kunnen aanpakken.'

ACV Voeding en Diensten wil ook een betere financiering van de sector: 'Willen we de lonen en de werkomstandigheden verder verbeteren, dan zijn er extra middelen nodig. Een van de opties is om de prijs van een dienstencheque te verhogen. Die bedraagt momenteel negen euro en werd sinds 2014 niet meer aangepast. Extra middelen moeten dan integraal gebruikt worden voor een verbetering van het statuut van de werknemers. Dat is nodig om deze sector draaiende te houden.' ■

Geen GAS-boetes voor vakbondsactie

Op 8 september 2020 nam vakbondssecretaris Sebba Vandeputte van ACV-BIE samen met een ABVV-collega deel aan een spontane actie aan een Gentse cinema waar een evenement van werkgeversorganisatie VOKA plaatsvond. De actie was stil, in openlucht, met 15 mensen en veel afstand. De actievoerders droegen een T-shirt met als opschrift 'stop uw cinema'. Volgens het Gentse politiereglement moet echter elke activiteit in de open ruimte een maand op voorhand aangevraagd worden, iets wat de secretarissen aanklagen als een ernstige inperking van de democratische vrijheden. Ze vochten de maximale GAS-boete van 350 euro aan en de Gentse Politierechtbank heeft de GAS-boete kwijtgescholden. ■

'Ik ga ervan uit dat het vroeg of laat zal mislopen'

'Ik wens niemand toe wat wij meemaken. Hopelijk keert het tij voor er gezinnen beschadigd geraken want armoede is het ergste wat je kan overkomen.' Dat zegt Guido Degraen uit Tongeren, ervaringsdeskundige in de armoede.

→ Tekst en foto **Vicky Jans**

Argwaan

'Er waren al heel wat mensen die flirtten met de armoedegrens. Met de stijgende levensduurte zullen ook velen die het relatief goed hadden, plots tot de vaststelling komen dat de centen op zijn. En dat is beangstigend en beschamend', vertelt Guido. Armoede is trouwens niet enkel een kwestie van je rekeningen niet kunnen betalen. Armoede verandert je. 'Ik ben altijd voorbereid op het ergste. Je kan me een doemdenker noemen maar ik ga er altijd van uit dat het vroeg of laat wel weer zal mislopen', zegt Guido. 'Ik koester ook heel veel argwaan. Waarschijnlijk omdat ik al zo vaak teleurgesteld ben geweest, omdat ik al zo vaak ben

afgewezen, is mijn vertrouwen in andere mensen ver zoek.'

Betuttelen

'Misschien is het nog niet zo slecht dat meer mensen in onze schoenen komen te staan', zegt Guido. 'Begrijp me niet verkeerd, ik vind armoede geen goede zaak maar als de groep armen groter wordt, kan de politiek niet meer om ons heen. Dan moeten ze misschien eens fatsoenlijke maatregelen nemen in plaats van mensen te sussen en te betuttelen. Zoals de gouden raad begin dit jaar om de verwarming een graadje lager te zetten om energie te besparen. Hoeveel graden moet je nog zakken als je verwarming al maar op 15 staat? Of

eenmalige initiatieven zoals de energietoeslag. Wat betekent dit concreet voor iemand in armoede? Dat je iets 'weinig' te weinig hebt? Je lost daarmee geen problemen op. Je creëert alleen nog meer afgunst en wijzende vingers in onze onverdraagzame maatschappij.'

Luxe

Wat wel volgens Guido een oplossing zou kunnen zijn, is een realistische indexkorf met een realistische weging van producten. 'Je huur betalen, je huis verwarmen, naar de dokter gaan ... dat is geen 'luxe'. Zelf een auto is vandaag geen luxe, als je kijkt naar de mobiliteits- en flexibiliteitseisen in vacatures. Ook daar zou wat meer realisme mogen. Als je ziet wat je allemaal moet kunnen en doen, zelfs voor een

doorsnee job. Neen, heel wat van die jobs compenseren het vervoer, de kledij, de opvang, de stress ... niet', vindt Guido.

Straffen

'In plaats van armoedeproblemen ten gronde aan te pakken, is het gemakkelijker om armen te straffen. Hoe vaak horen we roepen om de werkloosheidsuitkeringen te verlagen? Door mensen nog meer in de miserie te duwen, gaan ze echt geen werk vinden.' Volgens Guido zou het beter zijn armen zowel administratief als financieel te begeleiden en te motiveren en oog te hebben voor de dagelijkse struikelblokken die zij tegenkomen. 'Dat levert op langere termijn veel meer op dan de zoveelste premie en pluim op de hoed van een politicus.' ■

Door mensen nog meer in de miserie te duwen, gaan ze echt geen werk vinden.

→ **GUIDO DEGRAEN**

Schrijver

Tom

Lanoye

gevat
in 5
woorden

Samenvallen

'Positieve reacties op mijn nieuwste boek *De draaischijf* doen mij deugd, ook nog na al die jaren. In het verhaal kon ik mijn grote liefde voor toneel kwijt. En het speelt zich naast België ook af in Nederland, een land dat ik door mijn Nederlandse man goed ken. Je merkt hoe anders wij omgaan met zaken als de Tweede Wereldoorlog, collaboratie en verzet, thema's uit het boek. Bij ons zijn collaborateurs omgevormd van daders naar slachtoffers. De roman valt helemaal samen met alles wat ik ken, weet en waarvoor ik sta.'

Vuur

'Mijn temperament dicteert me dat ik kritische teksten schrijf. Ik kan niet anders dan met vuur spreken. Wat ik doe heeft ook een politieke rol. Dat is mijn taak als schrijver. Als je als politicus geen kritiek wil, dan mag je geen literatuur of kunst verwachten. Net door kritiek te uiten drukken schrijvers hun liefde voor een streek, bevolking en land uit. Zo kun je net harder van iets gaan houden, meer dan alleen maar door met lof te strooien.'

Zuid-Afrika

'Dertig jaar geleden vertrok ik voor het eerst naar Zuid-Afrika. Een hechte vriendschap met een journaliste daar deed me heel regelmatig terugkeren naar Kaapstad. Uit die vriendschap is een liefde voor het land, de stad en de taal gegroeid. Ik ben helemaal dol op het Afrikaans, en ik spreek het ondertussen behoorlijk. Zuid-Afrika voelt als een tweede vaderland. Maar het is ook een enorm ingewikkeld land, veel meer dan België. Die ervaring doet me vanuit een ander perspectief naar Europa kijken.'

Record

'Voor schrijvers bestaat er geen pensioenleeftijd, godzijdank. Kijk naar Goethe, die heeft tot ver in de tachtig jaar belangrijke werken geschreven. Dat is een record, maar het kan verbroken worden. (*lacht*) Dan moet dat lijf van mij natuurlijk nog meewillen. Ik heb net nog een ergonomische stoel gekocht, want ik voel dat dat ouder wordende lijf het kan gebruiken. Ik weet alleszins welke romans ik nog wil schrijven, een over Zuid-Afrika bijvoorbeeld. Het is alleen een kwestie van wachten op de goede kapstukken voor het verhaal.'

Spons

'Al jong had ik de ambitie om schrijver te worden. Maar dat lukt alleen als je heel veel leest, wist ik. Een schrijver hoort een spons te zijn: voor wat je in boeken leest, en wat daarbuiten leeft. Schrijven is keihard werken. Ik kreeg als slagerszoon de werkmentaliteit van de kleine middenstand mee. Gelukkig heb ik René, mijn vent, die me soms daaruit trekt.'

WEST-VLAANDEREN

